Keskiviikko 20. lokakuuta 2021

P9_TA(2021)0429

EU:n solidaarisuusrahaston varojen käytön vaikuttavuus jäsenvaltioissa luonnonkatastrofitilanteissa

Euroopan parlamentin päätöslauselma 20. lokakuuta 2021 EU:n solidaarisuusrahaston varojen käytön vaikuttavuudesta jäsenvaltioissa luonnonkatastrofitilanteissa (2020/2127(INI))

(2022/C 184/05)

Euroopan parlamentti, joka

— ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 175 artiklan, 310 artiklan 5 kohdan ja 325 artiklan,

— ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 2, 3 ja 21 artiklan,

— ottaa huomioon Euroopan unionin solidaarisuusrahaston perustamisesta 11. marraskuuta 2002 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2012/2002 ([1]) (jäljempänä EUSR-asetus) ja siihen 15. toukokuuta 2014 ja 30. maaliskuuta 2020 tehdyt muutokset,

— ottaa huomioon 7. joulukuuta 2018 annetun komission loppuraportin Euroopan unionin solidaarisuusrahaston jälkiarvioinnista 2002–2016,

— ottaa huomioon 15. toukokuuta 2019 annetun komission yksiköiden valmisteluasiakirjan ”Evaluation of the European Solidarity Fund 2002–2017” (SWD(2019)0186),

— ottaa huomioon 30. maaliskuuta 2020 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/461 neuvoston asetuksen (EY) N:o 2012/2002 muuttamisesta taloudellisen tuen myöntämiseksi vakavan kansanterveysuhan koettelemille jäsenvaltioille ja unioniin liittymisestä neuvotteleville maille ([2]),

— ottaa huomioon 18. toukokuuta 2021 antamansa päätöslauselman Euroopan unionin solidaarisuusrahaston uudelleentarkastelusta ([3]),

— ottaa huomioon 17. huhtikuuta 2020 antamansa päätöslauselman EU:n yhteensovitetuista toimista covid-19-pandemian ja sen seurausten torjumiseksi ([4]),

— ottaa huomioon 1. joulukuuta 2016 antamansa päätöslauselman Euroopan unionin solidaarisuusrahaston arvioinnista ([5]),

— ottaa huomioon 15. huhtikuuta 2008 annetun Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen nro 3/2008 ”Kuinka nopea, tehokas ja joustava on Euroopan unionin solidaarisuusrahasto?”,

— ottaa huomioon 3. elokuuta 2013 annetun Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen nro 24/2012 ”Euroopan unionin solidaarisuusrahaston toiminta Abruzzossa vuonna 2009 tapahtuneen maanjäristyksen jälkeen: Toiminnan hyödyllisyys ja kulut”,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 54 artiklan,

— ottaa huomioon budjettivaliokunnan lausunnon,

— ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A9-0273/2021),

([1]) EYVL L 311, 14.11.2002, s. 3.
([2]) EUVL L 99, 31.3.2020, s. 9.
([3]) Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2021)0220.
([4]) EUVL C 316, 6.8.2021, s. 2.
([5]) EUVL C 224, 27.6.2018, s. 140.

A. ottaa huomioon, että Euroopan unionin solidaarisuusrahasto (EUSR) perustettiin vuonna 2002, jotta voitiin reagoida kesän 2002 ankariin tulviin Keski-Euroopassa; ottaa huomioon, että se perustettiin antamaan taloudellista tukea jäsenvaltioille ja ehdokasmaille, jotka kärsivät tulvien, maanjäristysten tai myrskyjen kaltaisista luonnonkatastrofeista; ottaa huomioon, että EUSR:stä on tullut yksi tärkeimmistä unionin tukivälineistä katastrofeista toipumiseksi ja konkreettinen osoitus solidaarisuudesta unionissa;

B. ottaa huomioon, että EUSR on yksi konkreettisimmista unionin solidaarisuuden osoituksista, jota kaikki unionin kansalaiset odottavat luonnonkatastrofien tai vakavien kansanterveysuhkien yhteydessä; ottaa huomioon, että päätöslauselmassaan EU:n yhteensovitetuista toimista covid-19-pandemian ja sen seurausten torjumiseksi parlamentti huomautti, että jäsenvaltioiden välinen solidaarisuus ei ole valinnaista vaan itse asiassa yksi SEU-sopimuksen 3 artiklassa vahvistetuista unionin perusarvoista ja muun muassa SEU-sopimuksen 2 ja 21 artiklasta johtuva velvoite; toteaa, että samaisessa päätöslauselmassa parlamentti kehottaa komissiota vahvistamaan kaikkia kriisinhallinta- ja katastrofiapumekanismiensa osatekijöitä;

C. ottaa huomioon, että EUSR:n sääntelykehystä muutettiin vuosina 2014 ja 2020, jotta voitiin vastata tarpeeseen yksinkertaistaa menettelyjä ja laajentaa rahaston soveltamisala kattamaan covid-19:n kaltaiset kansanterveysuhkat;

D. ottaa huomioon, että EUSR:stä on maksettu yhteensä 6,548 miljardia euroa, mikä on keskimäärin 339,9 miljoonaa euroa vuodessa; ottaa huomioon, että vuotuiset maksumäärät vaihtelevat huomattavasti vuodesta toiseen; ottaa huomioon, että tiettynä vuonna käyttämättä jääneet varat voidaan siirtää seuraavalle vuodelle ja että on mahdollista käyttää seuraavalle vuodelle osoitettuja varoja etukäteen, mikä antaa tarvittavaa joustoa ennakoimattomiin katastrofeihin reagoimiseen;

E. ottaa huomioon, että EUSR:n menojen viiden vuoden keskiarvo vuosina 2002–2015 oli noin 270 miljoonaa euroa ja se nousi 534 miljoonaan euroon vuosina 2016–2020; toteaa, että tämä kasvu johtui sekä vahinkojen lisääntymisestä että vahingon määrää kohden maksetun euromäärän kasvusta; toteaa, että tämä kasvu kuvastaa myös rahaston tuomaa lisäarvoa;

F. ottaa huomioon, että ilmastonmuutoksen vuoksi luonnonkatastrofien ja kansanterveysuhkien voimakkuus ja esiintymistiheys lisääntyvät varmuudella entisestään, mikä puolestaan lisää tarvetta vahvalle ja hyvin toteutetulle katastrofeista toipumista tukevalle mekanismille;

G. panee merkille, että uusi monivuotinen rahoituskehys sisältää uuden budjettikohdan ”solidaarisuus- ja hätäapuvaraus”, joka yhdistää EUSR:n ja hätäapuvarauksen ja jolla on tarkoitus vastata yhtäältä jäsenvaltioissa tai liittymisneuvotteluja käyvissä maissa tapahtuvista suurkatastrofeista johtuviin hätätilanteisiin (EUSR) ja toisaalta unionin tai sen ulkopuolisten maiden kiireellisiin erityistarpeisiin, erityisesti humanitaarisiin kriiseihin (hätäapuvaraus);

H. ottaa huomioon, että jotkin alueet ovat rakenteellisesti alttiita tietyille toistuville luonnonkatastrofeille, kuten tulville, voimakkaalle seismiselle tai vulkaaniselle toiminnalle tai kansanterveyskriiseille, minkä vuoksi niitä varten tarvitaan erityistä ennakoivaa lähestymistapaa;

I. ottaa huomioon, että koko avustuksen käyttöönottoon kuluvaa aikaa voitaisiin vielä lyhentää, jotta voidaan täyttää unionin solidaarisuutta pikaisesti kaipaavien tarpeet;

1. korostaa, että EUSR:stä otettiin vuosina 2002–2020 käyttöön yli 6,5 miljardia euroa 96 katastrofitapahtumaan liittyviin tukitoimiin 23 jäsenvaltiossa ja yhdessä liittymisneuvotteluja käyvässä maassa; toteaa, että eniten hakemuksia tehtiin tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta ja että yli 60 prosenttia tukea saaneista katastrofeista kuuluu tähän luokkaan; panee lisäksi merkille, että suurimmat taloudelliset kokonaisvahingot aiheutuivat maanjäristyksistä ja niiden osuus EUSR:n tuesta oli 48 prosenttia;

2. toteaa, että osana covid-19-pandemiaan vastaamiseksi laadittua unionin koordinoitua pakettia EUSR:n soveltamisalaa laajennettiin asetuksella (EU) 2020/461, joka tuli voimaan 1. huhtikuuta 2020; suhtautuu myönteisesti siihen, että kansanterveyskriisit kuuluvat nyt EUSR:n soveltamisalaan, minkä ansiosta siitä voidaan ottaa tarvittaessa käyttöön varoja eniten kärsineiden jäsenvaltioiden ja liittymisneuvotteluja käyvien maiden tukemiseksi; on tyytyväinen siihen, että vahinkoja kärsineille mille maksettavien ennakkomaksujen osuus on tässä tarkistuksessa nostettu 10 prosentista (yläraja 30 miljoonaa euroa) 25 prosenttiin (yläraja 100 miljoonaa euroa) ennakoidusta avun määrästä; kannustaa jäsenvaltioita hyödyntämään tätä mahdollisuutta tiiviissä yhteistyössä alue- ja paikallisviranomaisten kanssa;

Keskiviikko 20. lokakuuta 2021

3. panee merkille, että komissio ehdotti maaliskuussa 2021 EUSR:stä maksettavaa lähes 400 miljoonan euron pakettia 17 jäsenvaltiolle ja kolmelle liittymisneuvotteluja käyvälle maalle covid-19-pandemiaan liittyvän terveysuhkan torjumiseksi; panee merkille, että rahoitus kattaa osan julkisista menoista, jotka aiheutuvat lääkinnällisten tuotteiden ja henkilökohtaisten suojavarusteiden, väestölle annettavan hätätilanteen tuen sekä taudin leviämisen torjunta-, seuranta- ja valvontatoimenpiteiden rahoittamisesta;

4. korostaa, että covid-19-kriisin tärkeydestä huolimatta EUSR:stä on edelleen tarjottava tukea luonnonkatastrofeista toipuville maille; korostaa, että ilmastonmuutos on yksiselitteinen tosiasia ja että siksi on olennaisen tärkeää toteuttaa toimia myös keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä; on edelleen huolissaan EUSR:n rahoituksen riittävyydestä etenkin, kun sen soveltamisalaa on laajennettu ja kun se on yhdistetty hätäapuvarakseen monivuotisessa rahoituskehyksessä 2021–2027; toteaa, että solidaarisuus- ja hätäapuvarauksen enimmäismäärä on 1,2 miljardia euroa;

5. pitää valitettavana, että talousarviorajoitteiden vuoksi maat, jotka hakevat tukea covid-19-pandemian vuoden 2020 vaikutusten johdosta, saavat alle 50 prosenttia mahdollisesta tukimäärästä; on edelleen huolissaan EUSR:n kaudella 2021–2027 käytettävissä olevista resursseista, erityisesti kun otetaan huomioon sen laajempi soveltamisala; pitää siksi tarpeellisena seurata, vaikuttavatko solidaarisuus- ja hätäapuvarauksen kokonaisrahoitusmäärä ja jakojärjestelyt EUSR:n tehokkuuteen, kun otetaan huomioon sekä sen soveltamisalan laajentaminen että katastrofien määrä ja laajuus;

6. on tyytyväinen siihen, että vuoden 2014 uudistuksessa selvennettiin alueellisten katastrofien kelpoisuuskriteereitä ja että näitä katastrofeja koskevien hakemusten hyväksymisaste nousi näin 31 prosentista 85 prosenttiin; toteaa, että tämä oli tärkeä edistysaskel hakuprosessin ennakoitavuuden ja EUSR:n vaikuttavuuden parantamisessa; huomauttaa, että on tärkeää ottaa huomioon myös arvio taloudellisesta vahingosta, joka katastrofista aiheutuu ympäristölle;

7. muistuttaa, että erityistä huomiota olisi kiinnitettävä syrjäisimpiin alueisiin, jotka kärsivät niiden kehitystä vakavasti haittaavista vaikeista ilmastollisista oloista; pitää siksi ratkaisevan tärkeänä, että syrjäisimpiä alueita ja kaikkia luonnonkatastrofien uhkaamia alueita, kuten saaria, vuoristoalueita ja harvaan asuttuja alueita, varten otetaan käyttöön erityistoimenpiteitä;

8. korostaa tarvetta myöntää EUSR:n kautta rahoitustukea niille unionin alueille, joita luonnonkatastrofit koettelevat erityisen rankasti; katsoo, että rahastosta myönnettävä rahoitustuki on jaettava oikeudenmukaisesti luonnonkatastrofien eniten koettelemien jäsenvaltioiden alueiden kesken;

9. korostaa suurta lisäarvoa, jota rahasto antaa hätätoimenpiteiden ja jälleenrakennustoimien tukemiselle sekä kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten taloudellisen taakan keventämiselle siitäkin huolimatta, että toimien nopeutta, johdonmukaisuutta, tehokkuutta ja edistämistä olisi parannettava;

10. korostaa katastrofiriskien ehkäisemisen ja hallinnan tärkeää roolia EU:ssa; kehottaa komissiota helpottamaan koordinoidun suunnitelman laatimista vahinkojen tarkkaa ja nopeaa arviointia varten; kehottaa kutakin tuensaajamaata esittämään täytäntöönpanokertomuksissaan yksityiskohtaisesti ennalta ehkäisevät toimenpiteet, joita ne ovat toteuttaneet tai aikovat toteuttaa, mukaan lukien se, miten ne aikovat käyttää unionin rakennerahastoja rajoittaakseen tulevia vahinkoja ja välttääkseen mahdollisuuksien mukaan samanlaisten luonnonkatastrofien toistumisen; korostaa, että tulevat haasteet, jotka liittyvät joko ilmastonmuutokseen tai kansanterveysuhkiin, edellyttävät ensisijaisesti ennalta ehkäisevää politiikkaa; toteaa, että EUSR on luonteeltaan korjaava; muistuttaa tästä syystä, että tarvitaan tehokkaita synergioita unionin muiden politiikkojen ja ohjelmien kanssa, erityisesti koheesiopolitiikan rahastojen, unionin pelastuspalvelumekanismin, Euroopan vihreän kehityksen ohjelman sekä katastrofien ehkäisyä ja riskinhallintaa tukevien unionin politiikkojen ja ohjelmien kanssa; kehottaa tarkistamaan EUSR:ää sen varmistamiseksi, että siihen kirjataan paremman jälleenrakentamisen periaate;

11. muistuttaa, että on tärkeää kunnioittaa oikeusvaltioperiaatetta ja turvata unionin taloudelliset edut; katsoo siksi, että komission, Euroopan petostentorjuntaviraston, Euroopan tilintarkastustuomioistuimen ja soveltuvin osin Euroopan syyttäjänviraston olisi voitava valvoa EUSR:n täytäntöönpanoa toimivaltansa puitteissa ja oikeuksiensa mukaisesti;

12. korostaa, että komission on annettava jäsenvaltioille käytännön tukea erityisesti vahinkojen arvioimiseksi, ja kannustaa komissiota huolehtimaan siitä, että hallintoa ja institutionaalisten koordinointirakenteiden käyttöä katastrofitilanteissa koskevia hyviä käytäntöjä levitetään; korostaa, että voimakkaissa maanjäristyksissä tai laajamittaisissa tulvissa seurausten lievittäminen voi viedä enemmän aikaa kuin muissa luonnonkatastrofeissa; katsoo, että tämä olisi otettava huomioon kaikissa EUSR:n tulevissa tarkistuksissa, erityisesti niin, että varojen käytölle jää riittävästi aikaa varojen hakemisen nykyisten määräaikojen jälkeen;

Hakemusten laatu

13. pitää valitettavana, että rahoitushakemuksissa on laatuvaihtelua, ja toteaa, että tämä voi pidentää varojen käyttöönottoprosessia; toteaa, että tässä yhteydessä vaikeinta on usein vahinkojen arviointi, mikä johtuu tiedonkeruuseen, päällekkäisyyksiin ja komission vaatimusten mukaisten yhdistelmätietojen kehittämiseen liittyvistä haasteista; kehottaa komissiota ottamaan käyttöön mahdollisimman yksinkertaiset ja selkeät vaatimukset, jotka ovat kuitenkin tarpeeksi yksityiskohtaiset; kehottaa komissiota kehittämään yhteisen välineen tai järjestelmän, jolla parannetaan tuensaajien valmiuksia noudattaa standardimenetelmiä katastrofeihin liittyvien vahinkotietojen kvantifioinnissa ja vahinkotietojen keruujärjestelmissä ja jolla siten vähennetään hallinnollista rasitetta ja yksinkertaistetaan hakumenettelyä mahdollisimman paljon;

14. korostaa paikallisviranomaisten, erityisesti kuntien, sekä kansalaisjärjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan tärkeää roolia kenttätietojen toimittamisessa kansallisille viranomaisille; korostaa siksi, että tehokas yhteistyö paikallisviranomaisten ja kansalaisjärjestöjen kanssa voi myös parantaa hakemusten laatua; kehottaa jäsenvaltioita kehittämään toimivia koordinointimekanismeja, jotta kansalaisjärjestöjen toimittamia tietoja voidaan hyödyntää täysimääräisesti;

15. korostaa, että tietojen kerääminen kansanterveyskriisien yhteydessä tehtäviä EUSR-hakemuksia varten on uusi asia maille ja voi siksi osoittautua erityisen haastavaksi; kehottaa komissiota kiinnittämään erityistä huomiota tähän asiaan ja tukemaan maita kaikin mahdollisin tavoin, myös antamalla teknistä tukea;

16. pitää valitettavana, että EUSR-asetuksen nojalla ei ole toistaiseksi mahdollista toimittaa tukihakemuksia yli valtioiden rajojen, vaikka tietyt luonnonkatastrofeille erityisen alttiit alueet, kuten vuoristoalueet, ulottuvat usein rajojen yli;

Tukitoimien oikea-aikainen käynnistäminen

17. toteaa, että EUSR-asetuksen 1 artiklan mukaan EUSR perustettiin, jotta unioni voi ”reagoida nopeasti, tehokkaasti ja joustavasti hätätilanteissa”; panee merkille tilintarkastustuomioistuimen todenneen erityiskertomuksessaan nro 3/2008, ettei EUSR reagoi nopeasti hätätilanteisissa, sillä katastrofista maksuun kului yleensä noin vuosi; toteaa, että tämä aikaväli lyheni vain hieman EUSR:n vuonna 2014 toteutetun uudistuksen jälkeen, kuten EUSR:ää koskevassa vuoden 2018 arvioinnissa tuotiin esille; on edelleen huolissaan uuden monivuotisen rahoituskehyksen järjestelyiden, joissa EUSR:n talousarvio kuuluu solidaarisuus- ja hätäapuvaraukseen, mukaisen menettelyn tulevasta kestosta;

18. muistuttaa, että on erittäin tärkeää saada apu ja varat lähetettyä vahinkoa kärsineille alueille mahdollisimman nopeasti, helposti ja joustavasti; muistuttaa, että tältä kannalta unionin pelastuspalvelumekanismin, Euroopan aluekehitysrahaston ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevan osion, alueellisen yhteistyön ohjelmien ja EUSR:n väliset synergiat ovat erittäin tärkeitä; korostaa tällaisten synergioiden olevan olennaisen tärkeitä, jotta voidaan huolehtia siitä, että hätätilanteissa reagoidaan kokonaisvaltaisesti ja nopeasti, ja tarjota samalla vahva selviytymiskykyä tukeva paketti;

19. on huolissaan siitä, että vaikka ennakkomaksujen arvo on noussut 10 prosentista 25 prosenttiin ennakoidusta rahoitusosuudesta, ennakkomaksujen keskimääräinen maksuaika on edelleen hyvin pitkä (noin viisi kuukautta);

20. kehottaa komissiota jälleen harkitsemaan reaktiivisempia keinoja ja erityisesti jatkamaan EUSR:n yksinkertaistettua käyttöä koskevien ohjeiden työstämistä kansallisten, alue- ja paikallisviranomaisten toimien helpottamiseksi, ja kehottaa komissiota EUSR:n tulevan uudistuksen yhteydessä jatkamaan työtään jäsenvaltioiden hakumenettelyn yksinkertaistamiseksi ja nopeuttamiseksi, esimerkiksi kiinnittämällä erityistä huomiota sellaisten hakemusten yksinkertaistamiseen, jotka koskevat EUSR:n tuen aktivoimista useilla alueilla rajatylittävien katastrofien tapauksissa, jotta voidaan taata nopeampi reagointi suurten ja alueellisten luonnonkatastrofien ja vakavien kansanterveysuhkien voimistumiseen; kehottaa komissiota perustamaan mekanismin, jolla jäsenvaltiolle annetaan taloudellista tukea hätätilanteessa riippumatta siitä, onko EUSR:n vuotuinen talousarvio käytetty;

21. panee merkille sen valitettavan seikan, että asiakirjojen kääntäminen tai muut erityiset tekniset haasteet voivat aiheuttaa huomattavia viivästyksiä EUSR:n tukitoimien eri vaiheissa; kehottaa komissiota ottamaan käyttöön tarvittavat keinot, jotta katastrofin koetteleman valtion toimittamien asiakirjojen kääntämistä voidaan nopeuttaa ja siten estää EUSR:n toimien viivästyminen;

Keskiviikko 20. lokakuuta 2021

22. panee huolestuneena merkille, että komission EUSR:ää koskevissa vuosikertomuksissa ilmoitettu katastrofista tuen täysimääräiseen maksamiseen kuluva aika on edelleen yksi EUSR:n keskeisistä haasteista; korostaa, että tämä on erityisen tärkeää nykyisessä tilanteessa, sillä covid-19-pandemia ja ilmastonmuutos todennäköisesti lisäävät hakemusten määrää huomattavasti, mikä voi pidentää viivästyksiä entisestään; panee merkille komission näkemyksen, jonka mukaan kaikki keinot nopeuttaa EUSR:n varojen käyttöönottoa koskevaa päätöksentekoprosessia hyödynnettiin EUSR:n vuoden 2014 tarkistuksessa tehdyissä muutoksissa ja mahdollisuudet nopeuttaa näiden varojen käyttöönottoa entisestään ovat rajalliset; muistuttaa, että nopea reagointi hätätilanteisiin voi olla ratkaisevaa EUSR:n tehokkaan toiminnan takaamisen kannalta; korostaa, että tämä on erityisen tärkeää alueilla, joilla muita rahoituslähteitä on vain rajoitetusti; kehottaa komissiota käyttämään kaikki mahdolliset keinot nopeuttaakseen EUSR:n varojen käyttöönottoa uuden monivuotisen rahoituskehyksen järjestelyjen puitteissa, erityisesti vähemmän kehittyneiden alueiden osalta;

Arvioinnin havainnot

23. pitää valitettavana, että arvioinnin mukaan edunsaajamaiden toimittamissa täytäntöönpanokertomuksissa on huomattavia eroja niiden pituudessa, sisällössä ja tietojen yksityiskohtaisuudessa; panee huolestuneena merkille, että tämän vaihtelun vuoksi ei ole mahdollista tehdä järjestelmällisiä ja vertailevia analyyseja saavutuksista tai verrata tavoiteltuja tuloksia todellisiin tuloksiin; toteaa lisäksi, että analysoidut tapaustutkimukset paljastivat useita eroja siinä, mihin kohteisiin EUSR:n tukea oletettiin täytäntöönpanosopimuksessa tarvittavan eniten, ja siinä, mihin sitä paikan päällä tosiasiassa tarvittiin; on huolissaan siitä, että tämä informaation ja vertailukelpoisten tietojen puute estää komissiota seuraamasta tehokkaasti EUSR:n täytäntöönpanoa ja saattaa vaarantaa EUSR:n vaikuttavan ja tehokkaan käytön, millä on kielteinen vaikutus alueellisen, taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden edistämiseen EU:ssa;

24. panee merkille ulkoisen arviointikertomuksen tapaustutkimuksista saadun näytön, jonka mukaan joillekin tuensaajavaltioille oli haasteellista toteuttaa täysimittainen julkinen hankintamenettely kriisitilanteessa käytettävissä olevan rajallisen ajan puitteissa; varoittaa, että julkisten hankintojen ala on hätätilanteissa erityisen altis petoksille, korruptiolle ja väärinkäytöksille, minkä vuoksi tehokkaiden valvontajärjestelmien ja muutoksenhakumenettelyjen merkitys korostuu; korostaa, että on tärkeää varmistaa, että jäsenvaltiot noudattavat julkisia hankintamenettelyjä reagoidessaan kriisitilanteisiin; tähdentää, että mahdollisissa poikkeuksissa on varmistettava, että hankintamenettelyissä noudatetaan moitteettoman varainhoidon ja unionin taloudellisten etujen suojaamisen periaatteita myös alueellisella ja paikallisella tasolla;

25. toteaa, että EUSR:n varojen käyttöönotto perustuu katastrofin tapahtumiseen ja näin ollen varojen jakautuminen ei vastaa alueellisia kiintiöitä; on kuitenkin yllättynyt arvioinnin havainnosta, jonka mukaan määrärahat keskittyvät pienelle määrälle edunsaajia, sillä 77 prosenttia varoista on jaettu neljälle suurimmalle jäsenvaltiolle; korostaa, että solidaarisuuden on perustuttava tarpeeseen ja siinä on otettava huomioon edunsaajamaiden valmiudet selviytyä katastrofista;

26. panee merkille, että edunsaajamaiden nimetyt viranomaiset panevat EUSR:n täytäntöön noudattaen yhteistyössä toteutettavan hallinnoinnin periaatetta; toteaa, että tästä syystä komissiolla on rajalliset valtuudet vaikuttaa siihen, mitkä hankkeet saavat rahoitusta; muistuttaa komissiota parlamentin 1. joulukuuta 2016 antamasta päätöslauselmasta, jossa se korosti, että on tärkeää määrittää, onko EUSR:n tukien käytössä noudatettu moitteettoman varainhoidon periaatteita, ja kehotti komissiota ja jäsenvaltioita parantamaan avoimuutta ja varmistamaan, että tiedot ovat julkisesti saatavilla koko tuen käyttöönottomenettelyn ajan; kehottaa komissiota kiinnittämään erityistä huomiota tapauksiin, joissa yhteistyössä toteutettavan hallinnoinnin piiriin kuuluvia EUSR:n varoja käytetään mahdollisesti väärin, ja ottamaan käyttöön toimia avoimuuden parantamiseksi sekä tällaisen mahdollisen väärinkäytön seuraamiseksi ja estämiseksi;

27. pitää valitettavana, että joidenkin tukitoimien päättäminen on viivästynyt; on huolissaan siitä, että joissakin tapauksissa kansalliset viranomaiset vaativat pidempiä määräaikoja vastatakseen tarkastuskysymyksiin tai eivät vastanneet toistuviin pyyntöihin toimittaa tarkastustietoja; tunnustaa tukitoimien oikea-aikaisen päättämisen merkityksen; kehottaa komissiota tiedottamaan parlamentille tukitoimien päättämisestä;

28. toteaa, että EUSR:n vuosikertomukset kattavat vuodet 2008–2018 ja että niitä julkaistaan epäsäännöllisesti; toteaa lisäksi, että vuosia 2019 ja 2020 koskevia vuosikertomuksia ei ole vielä julkaistu; muistuttaa komissiota sen velvollisuudesta esittää vuosittain 1. heinäkuuta mennessä kertomus EUSR:n toiminnasta kuluneelta vuodelta; kehottaa tilintarkastustuomioistuinta ilmoittamaan parlamentille kaikista EUSR:n täytäntöönpanoa koskevassa vuotuisessa vahvistuslausumassa tehdyistä havainnoista;

29. vaatii, että budjettivallan käyttäjän rooli turvataan täysin; panee merkille, että uudessa monivuotisessa rahoituskehyksessä EUSR:n määrärahat otetaan yleiseen talousarvioon ja asetetaan käyttöön siirtoina; korostaa, että tällaisista siirroista on annettava oikea-aikaista tietoa ja että uudesta menettelystä riippumatta komission on toimitettava samantasoiset tiedot kuin edellisessä monivuotisessa rahoituskehyksessä; pitää valitettavana myös yksityiskohtaisten taustatietojen puuttumista EUSR:n tukihakemuksista, mikä haittaa valvontaa, ja vaatii komissiota toimittamaan kaikki saatavilla olevat tiedot EUSR-asetuksen 4 artiklan mukaisesti;

30. kehottaa tilintarkastustuomioistuinta suorittamaan EUSR:ää koskevan uuden tarkastuksen välineiden ja talousarvion mahdollista uudelleenarviointia silmällä pitäen sen varmistamiseksi, että käytettävissä on riittävät ja tarkoituksenmukaiset määrärahat, jotta suuriin ja alueellisiin luonnonkatastrofeihin ja vakaviin kansanterveysuhkiin voidaan puuttua tehokkaasti;

31. palauttaa mieliin EUSR:n tavoitteen osoittaa ja vahvistaa solidaarisuutta; korostaa, että tämä tavoite voidaan saavuttaa vain, jos kansalaiset ovat tietoisia EUSR:n toimista; korostaa, että on tärkeää lisätä tiedottamista tältä osin; kehottaa jäsenvaltioita jakamaan parhaita käytäntöjä EUSR:n näkyvyyden lisäämiseksi; kannustaa jäsenvaltioita sisällyttämään täytäntöönpanokertomuksiinsa kuvauksen toteuttamistaan EUSR-toimia koskevista tiedotus- ja mainostamistoimista, jotta saadaan kattava ja järjestelmällinen yleiskuva medianäkyvyydestä;

32. pitää valitettavana EUSR:n näkyvyyden puutetta, mikä tarkoittaa, että unionin roolia ei aina osoiteta selkeästi; pitää valitettavana, että EUSR-asetukseen ei sisälly velvoitetta tiedottaa EUSR:n tuesta eikä raportoida asiasta; painottaa, että jäsenvaltiot ovat kehittäneet hyviä käytäntöjä EUSR-tuesta ilmoittamiseen esimerkiksi käyttämällä unionin lippua ja tunnusta; kehottaa jäsenvaltioita kertomaan EUSR:n rahoitustuen käytöstä ja ilmoittamaan, mitkä työt ja palvelut ovat olleet tai tulevat olemaan EUSR:n rahoittamia; odottaa, että EUSR-asetuksen tulevaan tarkistamiseen sisältyy velvoite ilmoittaa EUSR:n tuesta ja tiedottaa siitä esimerkiksi kansallisten tiedotusvälineiden ja muiden kanavien kautta, jotta varmistetaan, että kansalaiset saavat tietoa;

33. muistuttaa, että EUSR:n tukitoimet kattavat ainoastaan energia-, vesi- ja jätevesi-, televiestintä-, liikenne- sekä terveyspalvelujen ja koulutuksen infrastruktuurin palauttamisen katastrofia edeltäneelle tasolle ja että ne eivät kata lisäkustannuksia, joita aiheutuu Euroopan vihreän kehityksen ohjelman mukaisten, katastrofeja ja ilmastonmuutosta paremmin kestävien infrastruktuurien jälleenrakentamisesta ja jotka tuensaajavaltion on rahoitettava omista varoistaan ja muista unionin rahastoista, kuten Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR) ja koheesiorahastosta; kehottaa tehostamaan koheesiopolitiikan välineiden ja EUSR:n välisiä synergioita;

34. kehottaa komissiota yksilöimään alueet, jotka ovat alttiimpia erityisille tai toistuville luonnonkatastrofeille, ja ehdottamaan toimintasuunnitelmaa riskien lieventämiseksi ja kohdennettuja ennakoivia toimia; kehottaa lisäksi komissiota ehdottamaan EUSR:n tarkistamista, jotta voidaan perustaa kohdennetumpi, tehokkaampi ja oikea-aikaisempi nopean toiminnan mekanismi alueille, jotka ovat alttiita erityisille tai toistuville luonnonkatastrofeille;

o

o o

35. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle.